

Aan de leden van de vaste Commissie voor
Economische Zaken
uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Utrecht, 17-03-2016
Betreft: Reactie op het stelsel fosfaatrechten
Onze referentie: SAK/acl/160317.021
Contactpersoon: Sijas Akkerman

HAMBURGERSTRAAT 28A
3512 NS UTRECHT
POSTBUS 1578
3500 BN UTRECHT
NEDERLAND
T +31 (0)30 2331328
INFO@NATUURENMILIEU.NL
WWW.NATUURENMILIEU.NL

Geachte leden van de commissie Economische Zaken,

Op 3 maart 2016 stuurde de staatssecretaris van Economische Zaken u een brief met de “Nadere invulling van het stelsel van fosfaat en melkvee”. Hieronder vindt u de reactie van de natuur- en milieuorganisaties op de invulling van het stelsel.

Stelsel van fosfaatrechten absoluut noodzakelijk

De natuur- en milieuorganisaties achten het absoluut noodzakelijk om een stelsel van fosfaatrechten voor de melkveehouderij in te voeren om de productie van mest onder het fosfaatplafond te brengen. Dat is een voorwaarde om de derogatie voor de landbouw te behouden. Maar vooral is het fosfaatplafond in onze ogen noodzakelijk om de kwaliteit van het oppervlaktewater en het grondwater te verbeteren, de natuur te beschermen en de winbaarheid van drinkwater veilig te stellen.

Invoering van een stelsel van fosfaatrechten is onvermijdelijk geworden omdat het in december 2013 door de sector gesloten convenant voor een grondgebonden melkveehouderij niet tot de beloofde maatregelen heeft geleid om de fosfaatproductie onder het plafond te houden. Het productieplafond voor de melkveehouderij is tevens noodzakelijk om de ammoniakdoelen uit de Programmatische Aanpak Stikstof te halen en de uitstoot van broeikasgassen zoals methaan te verminderen (website Natuur & Milieu, Situatie in de melkveehouderij, dec 2015).

Bovendien toont een rapport van Arcadis aan dat er binnen bestaand ruimtelijk beleid en binnen bestaande milieuvergunningen nog ruimte is voor een flinke groei van de veestapel (Onderzoek uitbreidingsruimte veehouderij, sept 2013). Hieruit blijkt dat bestaande milieuregelgeving de omvang van de melkveehouderij onvoldoende kan beperken. Ook hierom is een stelsel van fosfaatrechten onvermijdelijk.

Fosfaatplafond verruimen onverantwoord

De staatssecretaris kondigt overleg met Brussel aan om het fosfaatplafond te verlaten. De natuur- en milieuorganisaties vinden dit onverantwoord. De toename van fosfaatproductie met bijvoorbeeld 10 miljoen kilogram zou het mogelijk maken om 250.000 koeien extra te houden of 1,3 miljoen varkens of 20 miljoen kippen. Daarmee zullen de mestoverschotten drastisch toenemen op de toch al overbelaste mestmarkt. De uitstoot van fosfaat, stikstof, ammoniak, broeikasgassen en fijnstof - schadelijk voor milieu, natuur en mens - zullen door verdere groei toenemen. De natuur- en milieuorganisaties vinden het daarom onverantwoord om in Brussel te pleiten voor het verruimen van het fosfaatplafond.

Stelsel fosfaatrechten uitbreiden tot grondgebonden rechten voor alle bedrijven

Zoals gezegd ondersteunen de natuur- en milieuorganisaties de invoering van een stelsel van fosfaatrechten voor de melkveehouderij. Wij ondersteunen het voorstel om grondgebonden melkveehouders vrij te stellen van een korting op fosfaatrechten en de oprichting van een fosfaatbank. Het voorstel van de staatssecretaris stuurt echter onvoldoende op het meer grondgebonden maken van de hele melkveehouderij. Een melkveehouderij die grondgebonden is biedt in onze visie een noodzakelijke basis voor landschap, natuur, milieu en dierenwelzijn. Zie onze brief van 6 januari jl. waarin het belang van een samenhangend beleid voor werkelijke verduurzaming wordt aangegeven.

Met name de nu door de staatssecretaris voorgestelde vrije verhandelbaarheid van een groot deel van de fosfaatrechten vinden de natuur- en milieuorganisaties bezwaarlijk. Dat werkt de verdere intensivering van de melkveehouderij in de hand. Bovendien voegt de overheid door fosfaatrechten vrij verhandelbaar te maken per 1 januari 2017 circa 8 miljard aan vermogen aan de melkveehouderij toe in de vorm van stille reserves (Waarden van fosfaatrechten - achtergrondnotitie Natuur & Milieu, febr 2016; berekening uitgaande van een fosfaatprijs van € 5000 per koe). Juist voor jonge boeren en duurzame bedrijven die willen ontwikkelen brengt dit veel extra kosten met zich. De natuur- en milieuorganisaties pleiten daarom voor een stelsel van grondgebonden fosfaatrechten die niet vrij verhandelbaar zijn.

Aanpassingen van het stelsel fosfaatrechten nodig

De natuur- en milieuorganisaties vinden een grondgebonden melkveehouderij economisch en ecologisch het beste voor Nederland. Mochten er in het stelsel voor een deel verhandelbare fosfaatrechten komen dan stellen wij het volgende voor:

- 1) Het nationale fosfaatproductieplafond te respecteren en de staatssecretaris op te roepen *niet* bij de Europese Commissie en het Nitraatcomité te pleiten voor verruiming van het fosfaatplafond of het laten vervallen van het fosfaatplafond als voorwaarde voor de derogatie.

- 2) Melkveehouders zonder fosfaatoverschot op basis van de gecombineerde opgave 2015, dus zonder fosfaatoverschot op bedrijfsniveau, voor 100 procent te compenseren voor de afroming van fosfaatrechten door hen op 1 januari 2017 voor 8 procent extra rechten toe te kennen.
- 3) In het geval van verhandelbare fosfaatrechten in combinatie met een fosfaatbank, de fosfaatbank met voldoende fosfaatrechten te vullen door:
 - a. bij verhandelbaarheid van transacties geen 10 procent, maar ten minste 50 procent af te romen. Ter illustratie: een gemiddelde melkveehouder die rechten voor 90 koeien verkoopt, krijgt - bij de verwachte fosfaatt prijs van € 5000 - zonder dat hij daar iets voor hoeft te doen bij 50% afroming nog steeds € 225.000 op zijn bankrekening bijgeschreven;
 - b. de afroming bij elke overdracht (verkoop, verhuur, lease) verplicht te stellen, ook bij overdracht in familiekring.
- 4) In de wet criteria vast te stellen voor het uitgeven van fosfaatrechten uit de fosfaatbank, zodat die alleen aan bedrijven worden toegekend die:
 - a. melk produceren; zodra er geen melk wordt geproduceerd met de verkregen fosfaatrechten vervallen de rechten terug aan de fosfaatbank en
 - b. geen fosfaatoverschot op bedrijfsniveau hebben en door de extra rechten ook geen overschot verkrijgen en
 - c. weidegang toepassen over minimaal 120 dagen gedurende 6 uur of meer en
 - d. een maximum bedrijfsgrootte van in ieder geval 250 koeien niet te boven gaanBedrijven die bijdragen aan weidevogelbeheer krijgen een voorkeursbehandeling door hen met voorrang eerder fosfaatrechten toe te kennen. Eventueel krijgen ook jonge boeren die voldoen aan bovenstaande criteria een voorkeursbehandeling bij de overname van het ouderlijk bedrijf.

Effecten AmvB verantwoorde groei inzichtelijk maken

Het stelsel van fosfaatrechten functioneert samen met de Wet verantwoorde groei melkveehouderij waarvan de AmvB per 1 januari is ingegaan. De effecten van deze wet zullen daarom pas na de gecombineerde opgave 2016 duidelijk worden. De natuur- en milieuorganisaties vragen u de staatssecretaris te verzoeken om de effecten op grondgebondenheid in kaart te brengen en indien nodig de normen voor grondgebondenheid verder aan te scherpen tot het niveau dat nodig is om een volledig grondgebonden groei te stimuleren.

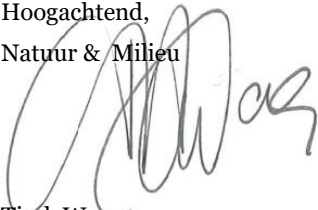
Zo snel mogelijk fosfaatrechten invoeren

Voor een economisch robuuste en een ecologisch verantwoorde melkveehouderij in Nederland is het van belang dat er snel duidelijkheid komt en het stelsel van fosfaatrechten zo spoedig mogelijk wordt ingevoerd. Wij vragen u dan ook dit onderwerp met spoed te behandelen. Natuur & Milieu en de provinciale Natuur en Milieufederaties zijn en blijven graag betrokken bij het opstellen en verder uitwerken van het stelsel.

Tot een nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

NATUUR & MILIEU

Hoogachtend,
Natuur & Milieu

Tjerk Wagenaar
directeur

mede namens

